

SPROG PRAKTIK MED MENTORSTØTTE

SPROGMENTOR

Arbejdsrettet danskundervisning

Danskundervisning i tilknytning til arbejde har været på den politiske og pædagogiske dagsorden i en årrække. Den udvikling vil fortsætte.

Der er forskellige muligheder for at kombinere sprogundervisning på sprogcentre med praktik eller arbejde:

- For arbejdstagere, som ikke forventer at blive i landet, er tilbuddet enten **Introdansk** eller **Danskuddannelserne**
- For flygtninge, familiesammenførte eller arbejdstagere, som forventer at blive i landet, er tilbuddet **Danskuddannelserne**
- Udlændinge, som har opbrugt den treårige ret til danskuddannelse, har mulighed for at få tilbudt **Grundkursus i Arbejdsmarkedsdansk**
- Ledige, som er berettiget til et kortere opkvalificeringsforløb, kan jobcentret bevilge danskundervisning

Kommunen finansierer udgifterne til Danskuddannelserne og Introdansk. Der skal søges midler til Grundkursus i Arbejdsmarkedsdansk i Integrationsministeriet.

Undervisning kombineret med praktik eller arbejde giver pædagogiske udviklingsmuligheder for en funktionel og målrettet undervisning, der fremmer integration på arbejdsmarkedet.

»...fokus på afklaring af sproglige kompetencer og kvalificering til arbejde.«

Hvem er målgruppen?

I princippet kan alle have glæde af en sprogpraktik. Det anbefales dog, at praktikanten kan et minimum af alment dansk inden en praktikperiode. Da sprogmentor hjælper i arbejdsituationen, er det muligt at etablere sprogpraktik på et relativt tidligt tidspunkt i sprogtiltagelsen.

Hvad er sprogpraktik?

Sprogpraktik er praktik på en arbejdsplads, hvor der også er fokus på sprog og normer. Sprogpraktik kan indgå som en del af en virksomhedspraktik eller job med løntilskud. Sprogpraktik kan også være en del af danskuddannelserne på sprogcentre.

Sprogmentor – hvad er det?

Brugen af mentorer er et velkendt og anerkendt redskab i beskæftigelsesindsatsen. Men hvad er en 'sprogmentor'?

En sprogmentor er en mentor med fokus på afklaring af sproglige kompetencer og kvalificering til arbejde.

Hvis sproget udgør en barriere for beskæftigelse, kan der gives støtte til en mentor, som støtter den sproglige opkvalificering og indslusning på en arbejdsplads.

En sprogmentor er ikke en erstatning for den professionelle sproglærer, men skal gennem sit arbejde forbedre den uformelle læring på arbejdspladsen. Sproglæreren får en ny opgave som sparringspartner for sprogmentoren.

Hvornår lærer man bedst dansk?

Lærer man mest sprog gennem den formelle sprogundervisning eller den uformelle læring på en arbejdsplads? Den debat har kørt i årevis. Erfaringen viser, at det ikke er et 'enten eller' – men et 'både og'. Det ideelle er en kombination mellem den strukturerede og målrettede sprogtilegnelse i en undervisnings-situation og træningen i reelle kommunikative situationer som eksempelvis på en arbejdsplads.

Kursist i sprogpraktik:

“Min lærer siger også hun kan høre, jeg er blevet bedre til dansk.”

Erfaringer fra modelforløb viser, at hovedparten af deltagerne i sprogpraktik forbedrer deres mundtlige kommunikation. Over halvdelen forbedrer også skriftsproget. I sprogpraktikken opnås, som i almindelige virksomhedspraktikker, en indsigt i nye arbejdsområder og motivation til uddannelse. En stor andel af deltagerne i modelforløb fortsatte efter praktikforløbet i job med løntilskud eller blev tilknyttet som vikar.

Ikke alle arbejdssituationer giver mulighed for læring. Man lærer mere dansk, hvis man arbejder sammen med andre, end hvis man arbejder alene. Som medhjælper i en kantine er det således bedre at rense grønsager sammen med en kollega end at tørre borde af alene.

Det er væsentligt at prioritere arbejdssituationer, hvor der er gode indlæringsmuligheder, hvis praktikanten skal have det optimale ud af en sprogpraktik. Det er også vigtigt at afklare hvilke arbejdsopgaver, arbejdet indebærer, og hvornår det er nødvendigt med dansk. Er det skriftligt eller mundtligt dansk,

der er behov for? Er der minimumskrav til sproglige kompetencer og hvordan kan man som underviser støtte sprogtilegnelsen?

Tænk arbejdsopgaver ind i undervisningen

Underviseren kan forberede kursisten på praktiksituationen ved at tænke kommunikative situationer i en arbejdsdag ind i selve undervisningen.

I et supermarked spørger kunderne efter, hvor tilbudsvarerne står. Sprogpraktikanten fik derfor til opgave at læse tilbudsavisen igennem og se, hvor varerne stod i butikken, således at hun kunne hjælpe kunderne.

En anden arbejdsopgave var at stille varer på plads og rette varerne, så de stod pænt på hylderne. Sprogopgaven var samtidigt at læse teksterne på hyldekanterne og lære de forskellige navne på varerne.

Praktik i daginstitutioner eller plejehjem giver fx gode muligheder for at snakke dansk.

Praktikant i en børnehave:
”jeg lærer meget dansk ved at snakke med børnene. De store børn ved godt, de skal snakke langsomt, ellers kan jeg ikke forstå, hvad de siger.”

Samvær med kolleger giver muligheder for at anvende

»De store børn ved godt, de skal snakke langsomt, ellers kan jeg ikke forstå, hvad de siger«

og træne sproget. Det sker ikke kun i arbejdssituationer. Pauserne med smalltalk er vigtige i tilegnelsen af et alment hverdagsprog. Etnografisk metode og sprogobservationer er velegnede pædagogiske redskaber.

Sprogcentrets opgaver

Sprogcentrets opgave er at understøtte både virksomhed og sprogmentor i at skabe optimale rammer i en praktikperiode og tilrettelægge dele af undervisningen, så kursisten kan udnytte de nye læringsmuligheder i praktikken.

Sprogcentrets opgave i forhold til virksomheden er:

- at støtte virksomheden i at afklare og beskrive sproglige forudsætninger for at udføre forskellige arbejdsfunktioner
- at fokusere på kommunikative udviklingsmuligheder i samarbejde med mentor

Sprogcentrets opgave i forhold til kursisten er:

- at understøtte kursistens kommunikative udvikling gennem sproglig og kulturel opmærksomhed
- at understøtte den uformelle læring gennem struktureret træning
- at give rum for kollektiv refleksion
- at vurdere kursistens progression i samarbejde med mentor

»...et tæt samspil mellem dansk-underviser og sprogmentor... ..en stærk cocktail.«

Lene Glyngø, leder Sprogcenter Midt:

“Danskundervisning og praktik kombineret med et tæt samspil mellem danskunderviser og en sprogmentor på en virksomhed er en stærk og effektiv cocktail.”

Hvis undervisningen er en del af Introdansk eller Grundkursus i Arbejdsmarkedsdansk er det givet, at undervisningen tager udgangspunkt i de kommunikative behov på arbejdspladsen og i arbejdspladskulturen. Hvis kursisterne sideløbende med praktikperioden deltager i danskuddannelsen på forskellige hold, kan det være vanskeligere at understøtte kursisten i praktikperioden. Der er gode erfaringer med at undervise på hold på tværs af sproglige niveauer i nogle af undervisningstimerne. Kursisterne anbefaler mindst to timers ugentlig fælles undervisning, hvor praktikken er udgangspunkt for undervisningens indhold.

Når et samarbejde skal fungere

Et godt samarbejde forudsætter kendskab og respekt for hinandens arbejde og faglighed. Besøg og fælles kurser giver fælles referencerammer.

Gode råd:

- underviser besøger praktikplads
- underviser deltager i et mentorkursus sammen med mentorer fra virksomhederne
- undervisningstider for kursisten bør ikke ændres i en praktikperiode
- fast kontaktperson
- godt samarbejde med jobcentret

Baggrund

I 2010 er der udviklet og afprøvet metoder til sprogpraktikker og brug af sprogmentorer på arbejdspladser i Horsens, Silkeborg og Greve. Udviklingsarbejdet er udført af Bifrost, MENTOR company, Sprogcenter Midt og CLAVIS i samarbejde med jobcentre og lokale virksomheder.

Projektet blev støttet økonomisk af Integrationsministeriet. KL og SEBI har fulgt og støttet udviklingsarbejdet med råd om lovgivning.

SPROGMENTOR

Denne pjece bygger på erfaringerne fra projektet. Der findes ligeledes guides til henholdsvis:

- Praktikanter
- Virksomheder
- Sprogcentre

Kontakt

Bifrost
www.bifrost-konsulent.dk
mail@bifrost-konsulent.dk

Mentor Company
www.mentorcompany.dk
mail@mentorcompany.dk

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

